

[P^{er} Hækkerup.]

hvis man skal give os en chance for effektivt at få nedbragt valutabalancelunderskuddet.

Men vi vil også gerne tilføje, at vi tror, at en sådan politik som supplement til finans- og kreditpolitikken desuden må suppleres med, at der gives et incitament for de enkelte borgere til udløsning af initiativ og idérigdom derved, at systemet, som vi kender det i det private erhvervsliv, ændres, så der skabes medindflydelse og sikres samarbejde imellem medarbejdere i virksomhederne og virksomhedernes ledelser. Det hører til en moderne industripolitik. Man skal ikke tro, at man kan få udløst alle de kræfter, der er i det danske folk i produktiv henseende, hvis man opretholder et system inden for det private erhvervsliv, som dels indebærer en skæv fordeling af det produktionsresultat og de værdistigninger, der skabes igennem samarbejde og samvirke mellem kapital og arbejdskraft, dels indebærer et dirigeringsystem, hvor det er et forholdsvis begrænset antal ledere, der disponerer over, som de kalder det, „min“ virksomhed, selv om der måske er ansat hundrede eller tusinde mennesker i det, de kalder „min“ virksomhed. Der må der skabes andre samarbejdsformer, hvis man skal kalde på medarbejderskabet. Vi finder, at det er en del af en rigtig erhvervs- og industripolitik, og det hører med til det, vi tænker os og foreslår med hensyn til en ny økonomisk politik.

Statsministeren omtaler videre i sin sørgmodige tale, hvordan det er gået med reformerne. På et vist tidspunkt — det var inden vi fik dette med det økonomiske systemskifte — blev denne regering proklameret som reformernes regering. Ja, det ser lidt skraldt ud med reformerne, hvis man skal stole på statsministeren, og det skal man naturligvis. Statsministeren siger i talen:

„Regeringen havde samtidig ønsker om gennemførelse af et vidtrækkende reformprogram både vedrørende jordlovgivningen, kommunaladministrationen, byrdefordelingen mellem stat og kommuner, styrelsen af vort uddannelsesvæsen, den sociale lovgivning og kreditmarkedet.“

Det er pudsigt nok, at der ikke er ét ord om forsvarsreformen. Det må bedrøve både den nuværende og den tidligere forsvarsminister, at den er gledet helt i baggrunden.

Man ligesom mærker hånden, der har skrevet teksten, bag denne forglemmelse.

Men hvad er der sket på reformområdet? De områder, hvor man har fået gennemført reformer, var dem, hvor arbejdet i forvejen praktisk taget var forberedt; og hvor det ikke var forberedt, blev det for et enkelt vedkommende endda kun halvgjort gerning. Hvad med kommunalreformen? Det er rigtigt, at den administrative del af den er gennemført, og det var forberedt. Hvad med socialreformen? Det er rigtigt, at den administrative del er gennemført. Hvad med forsvarsreformen? Det er rigtigt, at den administrative del er gennemført. Men alt det, der skulle give substans og indhold, har man ladet ligge. Man har måske ladet det ligge ud fra erkendelsen af, at det var der ikke råd til, og jeg vil da også sige, at på nogle af disse områder vil reformerne være udgiftkrævende. Jeg tror altså ikke, regeringen kan smykke sig med at være en reformernes regering.

Jeg tror derfor, det er nødvendigt, at vi, hvis vi skal give befolkningen tilstrækkelig inspiration til at medvirke i en økonomisk politik som den, jeg har skitseret, må tage fat på nogle af de reformer, som alle erkender er påtrængende nødvendige. Jeg vil henlede opmærksomheden på det program for de næste 4 år, som vi har opstillet fra socialdemokratiets side. Jeg skal ikke gå nærmere ind på de forskellige punkter i vort reformprogram, det tillader tiden ikke, men jeg vil gerne understrege, hvad vi siger indledningsvis om dette reformprogram:

„Samfundets fortsatte fremskridt gør en aktiv reformpolitik nødvendig. Visse reformer er stærkt udgiftkrævende og kan derfor kun virkeliggøres i takt med den voksende økonomiske bæreevne. Andre er mindre udgiftkrævende eller kan hvile i sig selv som følge af rationalisering og effektivisering og kan derfor iværksættes ret omgående.“

Vi kommer altså ikke med noget stort overflødhedshorn af gyldne løfter og siger til befolkningen: stem på os, så har I om 3 eller 4 år de og de store reformer sikret. Vi vil gerne gennemføre de store reformer, det vil sikkert alle være med til. Men vi siger, som realistisk er, at de mest afgørende af reformerne er udgiftkrævende, og sådan som